

de c.a. is het belangrijk te vragen: Hoe wildt H. nu de c.a. organisatorisch realiseren?

Hij wijst er op, dat de „nevendiensten” een uitvoersel zijn van dat, wat de zending zelf als geloovige behoort te doen, en dat deze daarom dienen uit te gaan van christelijke organisaties (lieft in oecumenisch verband), de kerk „als organisme”. Is dit in eerste instantie onmogelijk, dan neme de „kerk-als-instituut” voorloopig een en ander ter hand. We raken hier een binnen onze kerken actueel puntje. Vanwege het bestuur van de vereniging Meschobor is herhaaldelijk beweerd: Meschobor wijst de c.a. af, zij kan er ook niet aan doen „aangezien zij geen zending drijft” en zending „hierin bestaat, dat de Kerk naar de heidenwereld zendt ambtsdragers”. Zending kin en mag alleen de Kerk in haar ambten.

Uit wat dr H. schrijft, blijkt, dat het niet juist is, te doen, alsof comprehensive approach de „kerk-als-instituut” alleen raakt. We zien, dat juist een voorstander van de c.a. deze door zelfstandige verenigingen wil realiseren. Al zegt Meschobor: „De Kerk mag en kan alleen zending doen in haar ambten”, dan is dit nog niet de mening van de voorstanders van de c.a. Deze noemen óók allerlei christelijke actie voor agrarische, economische, sociale zorg: zending. Amerika is vol van zendingverenigingen voor dit en voor dat. Laten we toezien, dat wij niet door de redeneering: c.a. kan alleen maar de zending kerk doen, de praktijk van c.a.: feitelijk legaliseren!

Het geschrift van dr H. moge ons tot nadere bezinning over deze zaken prikkelen. Het is zeker noodig, dat we de consequenties van Amersfoort-1948 en eventueel Kampen-1951 met betrekking tot de leniging van allerlei nood op het zendingsveld en „de zending” verder doordenken. Het kon wel eens zijn, dat ondanks onze juiste positie-keuze inzake de c.a., wij in de praktijk nog veel te veel vastzaten in oude schema's. Op het laatste evangelisatie-congres heeft prof. Veenhof opgemerkt, dat de evangelisatie ten onzent te weinig gereformeerd doordacht is en te veel van anderen (Innere Mission) heeft overgenomen. Dit zelfde is stellig ook het geval geweest ten aanzien van de zending (Auszere Mission).

Onze — overigens onvolledige — kritiek op het proefschrift van dr H. wil niet zeggen, dat we met hem niet op verschillende punten instemmen. Doch met de hoofdlijn van zijn betoog zijn we het oneens. En we zijn bevreesd, dat via den „Internationalen Gereformeerden Zendingraad” deze ideeën verder door zullen werken. VAN DER WAAL.

AAN EEN JONGERE TIJDGENOOT, No. 59

„Ootmoedig belijden”

Amice,

Verleden week was ik in de synodestad. Naar goede zede dacht ik aan de synode en toog kerkwaarts. Ik kreeg een plaatsje, waar ik alles goed verstaan kon en zette — wat ik op mijn leeftijd nou niet altijd doe — mijn beide oren open.

Was een openbare zitting: we mogen dus allemaal meeleven. Het liep, zo merkte ik al gauw, over de kwestie of je de man, die vroeger zending en later missionair dienaar des Woords heette, nu evangelist moet noemen, ja dan neen.

Ik merkte, dat er meer dan één stroming was. Sommigen zeiden: een zending heeft een heel ander ambt dan een hollands dominee; en dat andere ambt moet je aanduiden met de naam evangelist. Anderen zeiden: een „zending” heeft heus — dat geloven ook wij — een heel ander ambt dan een hier bij ons gevestigd dominee, alleen maar: wij geloven niet, dat de man nu juist terwille van dat andersoortige ambt heel precies de naam van evangelist moet dragen. Derden zeiden: een zending, zullen we maar zeggen, bedient toch ook het Woord, en is dienaar van de Herder, die schapen heeft óók van een andere stal dan die, welke „onze” stal heet, en dus kan hij toch ook wel dienaar des Woords heeten, al „heeft” hij nog geen „gevestigde” gemeente in de plaats waar hij onder de heidenen werkt. Je kunt dus gerust hem blijven noemen — althans voorlopig — missionair dienaar des Woords.

Zo golfde het debat heen en weer. En onder al de bedrijven door lag daar een voorstel op tafel, om de professoren 't maar eens te vragen. Die moesten er dan eens over nadenken, als ze wilden, en rapporteren tegen (ik meen) 1953.

Je voelde 't in de lucht hangen: de naam evangelist zou er niet dóór komen. De één was er vóór, de ander er tegen (om allerlei redenen), een derde zei: ik wil er nog wel eens over nadenken.

En toen dook er ineens een voorstel op om dan maar te verklaren: de synode belijdt ootmoedig haar schuld, dat ze 't nou na zoveel jaren nog niet weet, wat de bijbel wil en zegt op het onderhavige punt.

Toen ging er ééntje wat op z'n stoeltje draaien. Ik ben geen psycholoog, maar ook in de huiskamer merk je wel, dat 'n mens, die op z'n stoeltje wat heen en weer zit te draaien, wat zeggen wil. Tenminste, dat le 't niet helemaal met alle mensen eens is.

Nou, ik ben nog al kalm en zei dus niets. Maar ik dacht zo: zou de vergadering die „oetmoedige schuldbelijden” gaan afleggen?

Lang hoefde ik niet daarover te praktiseren, want het peccavi-spreken-voorstel ging weer van de baan, en het nostra-culpa-nostra-culpa-nostra-maxima-culpa-spreken ging dus niet door. Er werd een poosje over gepraat, en,

als ik 't me goed herinner, trok de voorsteller zelf het voorstel in. Ik hoorde iemand in mijn buurt zeggen: een synode kan geen schuld belijden, wel de personen in de synode. Daar moet ik nog maar eens over nadenken. Ik dacht, dat de praeses of assessor nog al eens in hun gebed schuld beleden of dankbaarheid uitspraken. Doet zo'n man dat nu als praeses, als assessor van de synode of als woordvoerder namens haar leden? Ik heb 't nooit gemerkt, dat ze tot laatstgenoemde functie aangewezen zijn. De opmerking lijkt me dus met meer geleerdheid geladen, dan ik, arme toebij met beperkt onderscheidingsvermogen, begrijpen kan.

Maar goed, we kregen dus geen schuldbelijden van de synode.

Maar, hoe gaat 't een mens? Ik ging eens praktiseren. Ik dacht: kun je dat doen: bij stemming uitmaken: schuld belijden, vóór of tegen? Wie vóór is: handen op; wie tegen is, handen op; wie zich van stemming onthouden heeft, handen op. Gaat dat? Stel je eens voor, dat iemand zegt: tégen! Of: blanco? Of dat een praes-adviseur zegt: tégen? Of: ik onthoud me van stemming? Of dat de keurstemmen staken, en daarom het voorstel verworpen wordt?

En ik zat maar te denken aan die ene, die op z'n stoeltje zat te draaien. Net of te wat zeggen wou, zo ongeveer als Elihu, die lang zijn mond gehouden had, toen de andere vrienden aan 't redekavelen waren, maar eindelijk losbarstte; maar nu moet ik eens wat zeggen, 't zit me tot zóver!

Die onrust deed me nadenken. Nu, de man zei geen woord meer, want 't voorstel ging meteen van de baan. Nogmaals: om allerlei redenen. Niet vanwege 't mankeren van de ootmoed.

Maar ik dacht ineens aan jou, Jij hebt weer respect voor synodes leren krijgen. Een vrucht van de vrijmaking. Je hebt weer van een synode leren houden, die haar plicht doet, die niet buiten haar boekje gaat, die, nou ja, niet trots is, die dus in staat is, schuld te belijden.

Ik dacht aan jou!

En ik vroeg me af: wat zou jij ervan gedacht hebben, als je in de krant gelezen had: de synode belijdt schuld, omdat ze na zoveel jaren nog niet weet, wat de bijbel zegt over dit en dat punt?

Misschien had je dan gedacht: wat een zegen, dat we weer 'n ootmoedige synode hebben, niet te trots voor 'n schuldbelijden.

Maar toen dacht ik: daar moet ik dan maar eens over schrijven. Want, je moet m'n blecht maar horen (ik ben, al ben ik ouder dan jij, ook niet te trots om tegen jou te blechten), je moet maar weten, dat ik zelf, toen ik in die vergadering zat, ineens me door 't hoofd voelde flitsen: als ik nou eens de hand moest opsteken (ik hoefde dat natuurlijk niet, maar als ik 't eens moest), dan zou ik die hand opsteken niet tegelijk met de vóór-stemmers, doch tegelijk met de tegenstemmers. Niet eens de onthouders, nee, nee: de tegenstemmers hadden mij meegedragen.

Want ik geloof, dat 'n schuldbelijden een synode eren kan, maar ook ontëren. Dat ze een stieraad kan wezen, en een offerande van een gebroken hart maar ook een décor waar achter een onbeleden fout rustig dóórgezet wordt. Dat een synodale schuldbelijden bewijs kan zijn van afwezigheid der hiërarchie, doch ook van de aanwezigheid daarvan een uiting wezen kan.

Want ik ben bang, dat sommigen wel eens te gauw zeggen: dit zegt de bijbel, en ik, ik zie dat goed, en scherp, en duidelijk; maar ik merk, dat jij 't nog niet ziet, en daarom moeten we maar in de schuld, dat we samen 't nog niet hebben kunnen brengen tot eenstemmigheid. Kan 't niet zijn, dacht ik, dat van die twee de laatste wijzer is dan de eerste?

De vraag is voor ons kerkelijk leven misschien niet zonder betekenis. We horen wel eens meer een te rappe conclusie: zo zegt de Schrift. En daar moet je altijd voor oppassen. Vooral op een synode, die van ons allemaal het recht ontvangen heeft, voor ons allemaal een reeks van beslissingen te nemen, die we, behoudens de uitzondering van art. 31 K.O., beloven te onderhouden. Juist een gehoorzame synode zal niet meer zeggen, dan ze zeker weet.

Ja maar, zul je zeggen: daar ging het over: ze wist het niet zeker, maar ze had het zeker moeten weten.

Maar als je zo redeneert, beste kerel, dan ben ook jij nog te snel met je mond. Je gelooft nog dat de Schrift iets zegt op dit punt.

Maar zou 't niet kunnen zijn dat ze op sommige punten iets NIET zegt? Dat ze het aan onze vrijheid overlaat? De éérste vraag is soms niet: wat zegt (op een door ons geformuleerde vraag) de Schrift? Doch: zegt (op de door ons geformuleerde vraag) de Schrift wel iets?

Het zou kunnen zijn, dat wij een vraag verkeerd formuleren. Misschien ook wel in de onderhavige materie. Dat b.v. de „zending” een eigen, een apart, een afzonderlijk ambt heeft. Daar kun je ja op zeggen, en ook neen. Natuurlijk een eigen „ambt”. Als de praeses van een synode een „ambt” heeft (voor 'n paar uren per dag van een paar weken), dan kun je altijd door spreken van aparte, eigen „ambten”. Maar als een ander volhoudt: ook een „zending” bedient het Woord, dan zal zo'n man, al heeft hij oog voor al dat eigene, toch niet gauw zeggen: ik ben klaar met het zinnetje: een eigen ambt, geheel anders.

Ik denk nog éven door: het zou kunnen zijn, dat een schuldbelijden een verkeerde daad was. Een kwaait naam geven aan een goele zaak. Zonden noemen wat voorzichtigheid en deugd is. Nalatiheid heten, wat bescheidenheid is. Onkunde heten, wat misschien wrevel tegen onrijpe haastconclusie is.

Je ziet — ik heb daar wat zitten mijmeren in die Kamper kerk.

Op 't ogenblik ben ik weer buiten die gezegende stad. Maar ik geloof, dat dit zo maar ineens opgekomen onderwerpje algemene betekenis voor de kerken heeft.

En daarom wil ik 't nog eens met je er over hebben. So long!

Je ADOLPHUS VENATOR.

PERSSCHOUW

PROF. VAN RULER CAPITULEREND VOOR DE SYNODALISTISCHE FORMULES VAN 1944?

Prof. Van Ruler is een vurig barthiaan. Hij móet zijn schouders ophalen voor de 16 formulekens, die in 1944 zijn bindend verklaard. Als hij zou geplaatst zijn voor de eis, om niets te leren, dat niet helemaal klopt met die formulekens, dan zou hij stichtelijk hebben bedankt voor de eer.

En toch — toch schijnt ook hij al mee te praten, met degenen, die de kerkhistorie van 1944 op de kop zetten. Hij doet n.l. net, alsof wj Ridderbos—Grosheide heetten, en wakkert de vlam der kerkhistorische feitenverdraaiing aan door te spreken, alsof wj aan onze meninkjes hebben gebonden, terwijl de zaken precies andersom liggen. Let maar op de desbetreffende plaats uit onderstaand artikel, door ons overgenomen uit „De Rotterdammer” van verleden week Zaterdag:

De redactie van „De Jonge Kerk” heeft aan drie personen de vraag voorgelegd: „Zijn er perspectieven voor de toenadering tussen Gereformeerden en Hervormden”, welke vraag in het September-nummer van het orgaan wordt beantwoord door prof. dr R. Schippers, (Geref.), hoogleraar aan de V.U. te Amsterdam, prof. dr A. A. van Ruler, te Hilversum, hoogleraar aan de R.U. te Utrecht, en ds J. J. Buskes Jr., Ned. Herv. pred. te Amsterdam, „een Hervormde, die Gereformeerd geweest is”, zoals hij het zelf uitdrukt.

Prof. Schippers ziet in het perspectief twee elementen, n.l. dat van de ernst en dat van de zakelijkheid, en merkt op, dat, waar er officieel contact is, Hervormden en Gereformeerden hoe langer hoe meer verantwoordelijkheid voor elkaar krijgen, terwijl de toenadering beiden dwingt in te gaan op de zaken, die anders staan dan twintig jaar geleden.

Daarna volgt een letterlijk citaat:

„Ik zou niet graag willen, dat de toenadering ons tot nivellering bracht”, aldus de Geref. scribent. „De verdeeldheid van onze kerken is niet zo maar een gevolg van menselijke dwaasheid en onmacht; zij kwam voort uit de strijd om de waarheid en de gerechtigheid en zij hangt samen met een diep verschil in wat de aardse kerk mag en moet zijn. Het is beter, dat wij ons helder bewust zijn van dit verschil en proberen met het verschil van inzicht elkaar te dienen, dan dat wij het bagatelliseren”.

Hier volgt nog een citaat van dezelfde hand:

„Juist bij de toenadering, die een feit is, vraagt men zich met spanning af, of onze generatie iets van dit felle verweer tegen de dwaling kan volhouden. Indien met name de jonge generatie daartoe in staat is, zie ik in de bedoelde toenadering óók het perspectief van een meer verantwoorde wijze van Kerk zijn tegenover en naast en tenslotte misschien met elkaar”, aldus prof. Schippers.

Hierna komt prof. Van Ruler aan het woord. De Rotterdammer zegt, dat de vraag opgeworpen wordt: „Volledig bij elkaar?”

Prof. Van Ruler begint zijn beantwoording van bedoelde vraag met de opmerking, dat in de laatste tien à twintig jaar steeds meer duidelijk is geworden, dat we er terzake van de toenadering tussen Gereformeerden en Hervormden met de christelijke organisaties niet komen. Hij meent, dat de klank verdwenen is uit het lied, dat nog wel wordt gezongen, n.l. dat wij onze eerbied als christenen in Christus, hoewel kerkelijk gescheiden, „toch nog zo prachtig kunnen demonstreren door innig (!) samen te werken in de chr. school, chr. vakorganisatie, chr. radio, enz, enz.

Hierna komt weer een letterlijk citaat:

„Misschien gaat het ook heel langzamerhand doordringen, dat niet alleen de Doleantie, maar ook de gehele Gereformeerde manier van kerk-zijn een negatieve eeuwse experiment is, als zodanig in zijn noodzakelijkheid te begrijpen, maar dan ook in zijn beperktheid te doorzien. Wij kunnen eerbied en bewondering hebben voor de geloofsmoed, de bewustheid van geestelijk leven, de zucht naar, althans de bereidheid tot consequentie, de strakheid in het kerkzijn, welke bij onze Geref. broeders en zusters zijn openbaar geworden. Maar ze moeten niet menen, daarmee tot de zestiende en zeventiende eeuw te zijn teruggekeerd”, aldus prof. Van Ruler.

Natuurlijk denkt geen mens eraan, dat hij twee, drie, vier eeuwen terug zou kunnen of mogen gaan. Maar we gaan verder. De Rotterdammer schrijft:

De schrijver gaat verder met de constatering, dat de Gereformeerden het huidige experiment van de Ned. Herv. Kerk niet vertrouwen, en dat zij er eerst eens enkelen uitgeworpen willen zien. „Hoevelen?” „Alleen de modernen?” of ook „de Barthianen?”

En dan komt het citaat, dat we hierboven op het oog hadden: Van Ruler schrijft letterlijk:

„Er is, dunkt mij”, zo betoogt deze Hervormde hoogleraar, „onder vele jongeren in de Geref. Kerken, maar ook onder vele anderen, een stuk ongeduld gaande. Men wil er uit; uit de versplintering (Schilder!); uit de benauwdheid (oecumene!); uit de verstarring (levensstijl! bioscoop! schouwburg!). Zouden wj, Hervormden, bereid zijn, met de Gereformeerden één Kerk te gaan vormen? Het zou inderdaad niet meevallen, tezamen één Kerk te vormen. Maar zou het voor Gods

aangezi
het in c
het oge
ledig b
zich ter

Wij ne
Dr v.
heide—H
Wij niet.
Toch s
over de w
Barth be
dat mas
verleiden
synodoc
kokstooft
wij zijn
leren wat
van uitsp
had beda
soms, dat
met nee
kerkhisto
kennis. H
Dan is
terdamme

„Tuss
men he
wens th
Barth is
vaardba
genwoor
was. In
beschouw
dingen z
dit feit
dikant.

Met Bu
Maar h
en synod
ons bij te
nisme, ha
formeerd
Merkwa
rade over

Prockverlo
Prof. G
„suggnóm
Ik dacht
Ridderbos
ds Buskes

„Het g
van zijn
reformee
zinnigen
standhac
stoel ver
in onze
de voors
wel enkel
Geref. K
redactie
preekstoe
aanse ka
noemt. M
dan ik —
stoel was
bonden is
reformee
kanten d
binden, z
preekstoe
zegt, dat
hij vana
miné was
baar: gee
opvatting
kes zich
er m.l. z
ben ik n
te kunnen
gereform
zijn, dan
ook het
dit op zij
is dit gée
Herv. Kes
niet zegg
Schweitzer
ik met D
lemma is
of een vu
begrip va
wij. De B
begrijpen
orthodoxe
frank en
blijkt geve
een ander
ik schreef
Herv. Kes
daar de o
reformeer
wanneer z
vult uit te

Tot zove
We zullen
dragen: wij
bieden. Ze